

Preus per subscripció

En Barcelona. 1'00 Pta. trimestre.
 Fora. . . . 1'50 » » »
 Artistes estranjers, 25 Ptas. 1' any

Redacció y Administració

Carrer Diputació, 125, 2.º, 3.^a

Sucursal pera cartes y avisos: Unió, 5, 3.º 2.^a

Preus de cada número

Número corrent.. . . **10 céntims**
 Id. atrassat. . . . **15 »**

AVÍS D' ADMINISTRACIÓ

Recordém als Srs. subscriptors que están en descubert, que fassin lo favor de remètrer en sellos lo que deuen per trimestres vensuts, á fi de posarse al corrent y no causar perjudici.

Lo cor nét y 'l cap ben dret

Ni 'l Sr. Brú ni altre dels redactors de «Lo Teatro Regional» han desmentit una sisquera de las afirmacions del article del senyor P. de R. publicat en Lo TEATRO CATALA del día 2 del corrent ab lo títol *Las vritats y las mentidas*, que va deixar blau al Sr. Brú.

En cambi, amagant tots la cara sota la firma anònima de «La Redacció», no han tingut inconvenient en insultar, calumniar é injuriar públicament al que suscriu.

Y que insultan, calumnian é injurian ho saben bé, desde 'l moment qu' ells mateixos en las ratllas que escriuhen *pe'ls que no ho saben*, ja preuenhen y diuhen que 'l firmant será capás de desmentirlos.

¡No ho tinch de desmentir si faltan á la vritat!

No DÉCH RES, ABSOLUTAMENT RES per cap concepte, al que avuy es Director de «Lo teatro Regional»; no es vritat que Lo TEATRO CATALA visqui avuy ni hagi viscut MAY de la explotació de ridículas vanitats; y ni 'l Sr. Brú, ni 'ls senyors Ximeno y Molinè, ni 'ls altres que escriuhen en lo colega á que contesto no mes pera desfer injustos cárrechs, serán capassos de sostenir ab vritat baix las sevas respectivas firmas, la certesa de lo que, amparantse ab l' escut de «La Redacció», han assegurat capciosament respecte á mí.

Jo, porque puch, he sigut capás de desmentir lo qu' ells publican, y ho firmo: ¡ells si que NO SERÁN CAPASSOS de desmentir, firmantho, lo que jo dich!

Si volgués descendir al baix y no envejable terren en que ells se colocan, sens duple pera fer escándol que no interessa al públich, y si volgués usar en mos escrits la *urbanitat y decencia* qu'ells tenen y usan, deixaria mal parat al Sr. Brú; perquè, acompanyant las probas á las paraulas, no veuria reparo en afirmar, obligat pera defensarme, que tinch pagada una cantitat que dit senyor Brú va deixar de satisfer, y que guardo'l recibo estés á nom del deudor Sr. Brú.

Pero aixó, encara qu' es vritat, prefereixo dirho si ve l' cas, en lloch y temps oportú, no en las columnas del setmanari; porque crech que no es aquet lo camí del periodisme.

La Redacció de «Lo Teatro Regional» s'hi ha ficat: lo públich jutjará qui obra ab mes noblesa.

Per lo demés, acabo dihent:

¡Probas, probas y no paraulas nécias!

Així procedeix sempre tota persona digna y honrada que, com jo, porta 'l cor nét y 'l cap ben dret.

Ni una paraula mes cal dir d' aquest assumpte en las planas del periódich.

JOAN PERELLÓ Y ORTEGA.

Protesta

No contestarem com se mereix al inmens número de faltas d' atenció, companyerisme y fins de educació qu' ha estampat nostre company «Lo Teatro Regional», dirigidas á aquesta Redacció. Nosaltres may havem devallat al extrem de convertir las planas de nostre TEATRO en safreig, estampant las mes insultants paraulas que ben clar demostran que qui las ha escrit si té educació es tant egoista, que se la vol tota per' ell.

Los redactors de Lo TEATRO CATALA tenim del periodisme un altre concepte. Per aixó, ratificant la idea per «Lo Teatro Regional» apuntada, sostenim també

que de una á altra redacció hi ha una inmensa diferència. La discussió es inútil.

Entre ells y nosaltres existeix lo... qu' existeix. Y no continuem en aquest terreny. Perque si á la redacció del setmanari dels globos aereostàtics li agrada presentarse al públich desencotillada, sense mitjas y ab sabatots, desgrenyada y las mans á las caderas, nosaltres no podem ferho, perque 'l públich que'ns afavoreix no es de safreig ni de pescateria.

Que consti la protesta y... prou per sempre.

Lo Director de Lo TEATRO CATALA, Mariano Escriu y Fortuny.—Los redactors: Frederick J. Garriga, Modest Vidal, Benjamí Romo, Manel Marinello, Lluís Millá, Angel Rius Vidal, Joseph M.ª Bernis, Emili Molas, Ramón Trilla, Domingo Bartrina, Joaquim Nin.

DE LESA-PATRIA

Ab greu recansa agafem la ploma, no per contestar (que no volem ferho), una revista ó cosa aixís que publicá nostre estimat setmanari «La Veu de Catalunya», de la celebrada ópera *Garín*, del insigne mestre Tomás Bretón.

Passarem per alt la peregrina y per nosaltres desconeguda teoria estètica de inspiració espiritual y carnaí, com també 'l dupte que té 'l firmant de si'l mestre Bretón está ó no está dintre las teorías musicals de Wagner; de si en lo transcurs de la obra se senten deixos de Gluck y de Gounod; de si troba la ópera del mestre salmantí difusa, pesada, faltada de originalitat, enfarfagada ab una gran cantitat de notes inútils constituhint aixó y lo demés un verdader devassall de mal gust. Rés d' aixó volém contradir, y entengui 'l firmant que podríam aduhir rahons y exemples convincents. Tant sols volém negar que siga cert que nostre sentidíssima, inspiradíssima y bellíssima cansó popular *La filla del marxant* sigui una cansó de bressol. ¡No y mil vegadas no! ¿D' ahont ha tret lo senyor articulista que *La filla del marxant* serveixi per fer dormir las criaturas? ¿Es potser per que está escrita en compás de sis per vuyt y per lo tant li vé divinament lo temps de barcarola?; ¿ó es potser perque éll l'ha concebuda armonisantla tan sols ab tónica y dominant? ¡¡Viva Déu, que tal apreciación nos ha encés la sang!!

Compárinla nostres lectors que la coneguin, ab *Lo Noy de la mare* y ab *La Cansó de Vich*, y veurán, no tan sols en las inspiradas notes que forman lo cos de la cansó, sino en las de la tornada, que sa essencia, son esperít, expressan d' una manera acabada la idea cardinal de la cansó. ¿No troba nostre company que las notes lleujeras y frescas de la *Virondon quina donzella*, s' han de accelerar formant un petit contrast ab las que las precedeixen? Y si aixís se fá, com s' ha de fer, ¿cóm es possible que l' autor del article que contestém, hagi calificat de cansó de bressol *La filla del marxant*? Quant vingui la tornada ¿tindrà lo brés més viu lo temps de son moviment? ¡Ah! ¿A aquest pas arribarem á dir que *Lo mariner* es també una cansó de bressol y, d' eix modo, nosaltres mateixos confirmarem la equivocada opinió de molts, (no volem enclóurehi lo nom del articulista) que deyan —ara no ho diuen, desde que Bretón haposát en sa ópera cants de nostra terra armonisats de diferente manera que ho han fet certas eminencias molt cone-

gudas á casa seva—que nostras cansons sols serveixen pera fer dormir á las criaturas.

Sens pensar havem citat *Lo mariner*, calificantla com de bressol per estar escrita en lo mateix compás de l' altra y, per lo tant, cab també ab més ó menys correcció y puresa armónica acompanyarla ab tónica y dominant.

Próbila nostre articulista y veurá com s'ona bé. Per ell totas serán de bressol.

Res més tenim que objectar; y com á propagandista de la música terrassana rotestém de la classificació que ha publicat «La Veu de Catalunya».

Mes no volem deixar passar la oportunitat de dir quatre paraulas respecte la sardana. Que ell la trobi *extranjera* ¡qué hi podem fer! Pero que deixi passarla sens dir que estranya com lo mestre Bretón no l' ha escrita per son instrument típic característich en aquesta mena de balls com es la tenora, nos ha caygut del cel. Precisament los obligats de cornetí no son molt freqüents en las sardanas. La part mes sentida ó melódica la fan sempre las tenoras, no 'ls cornetíns y 'ls fiscorns.

Si aixó hagués dit l' autor del article, faríam duo ab sas queixas, sens que pogués defensar la obra (sardana) dihent lo mestre Bretón lo estar nostra orquesta al diapasson normal. En nostras mans havem tingut moltíssimas partituras de sardanas escrites en tots los tons imaginables y la tenora no hi ha trobat la mes petita dificultat d' execució. Creyem que la casa constructora de tenoras, las ven perfeccionadas als progresos de la moderna polifonia.

MODEST VIDAL.

¡Dormini!.....

Ab los llabis entreoberts
la nina s' es adormida;
pareu, aucells, vostre cant
puig despertarla podriau.
Que somnia, clarament
lo seu suspirar ho indica.

¡Ay! ¡quins somnis mes estranys
solen tenirne las ninas!

Sa cabellera desfeta
sembla un manadet d' espigas,
espigas róssas com l' or
que á la claror del sol brillan;
sas galtonas son de rosa;
son de nácar sas dents finas:
talment uua imatge apar
de las que Murillo pinta.

Lentament mou abdós llabis
que sonrientne quelcom diuen.
¡Ditxós qui pogués sentir
lo que parla baix la nina!

¿Será cert, ó bé deliri?
Ben clar ha dit que m' estima.
¡Oh, Deu meu! ¡quanta ventura!
¡En mí, sols en mí somnia!
Si gosés, al mitj del front
un petonet li faria!

¡Ay! ¡quins somnis mes hermosos
solen tenirne las ninas!

J. T. Y R.

Revista Teatral

Novetats.—Continúa molt favoregut aquest elegant teatro, ahont la companyia del senyor Mario, fa las delicias de la concurrencia, sempre escullida y numerosa. L'estreno de la passada setmana fou la

traducció del drama del famós novelista Alfons Dau-
det, titolat *L'obstacle*. La traducció del senyor Mario
(fill) es feta á conciencia, y del'obra en conjunt direm
que si be es poch moguda y en conseqüencia poch
interessant, té situacions molt ben trobadas, diálechs
magnificament portats y tipos ben sostinguts.

La representació fou superior distingintse la senyo-
reta Guerrero y lo senyor Thuillier.

Lo públich aplaudi algunas situacions y sobre tot
la interpretació.

Hasta l'altra.—R.

Eldorado.—Continúa fent lo gasto *El rey que*
rabió, vegenstse plé aquet popular teatro.

Próximament s'estrenará *Las Campanadas* dels
senyors Arniches y Lúcio, autors també de *Los apa-*
recidos.—R.

Seccó del Graciós

Epígrama

Un amich meu se burlaba
del borni de can Cassólt,
y aquet li digué:

—Faig posta
que no veus lo que veig jo.
—Que sí. ¿Qué veus?—va respondre.
—Veig molt mes que tu, mussol:
tu á mi sols me veus un ull
y jo á tu te 'ls veig tots dos.

RUCH NAFRAT.

Secció del Pirotécnic

En un setmanari *il·lustrat* hem llegit una faula
escrita en burro y en la que lo *fabulador* pot ben dir
qu' está en verdadera situació.

Mireuse'l tirant de la carreta y á dins d' aquesta
un pobre bou, vell, macilent, y carregat
de nafras, prenent ab tota la paciència del món que
l'arrosseguin. ¡Mireu! ja han arribat á n' aquell
poble sense nom, aprop de la ciutat d' en Nyoca.
¡Molta atenció! escolteu lo que lo bípido ab preten-
sions de quadrúpedo diu al seu company: —Ja has
vist ab la facilitat que t' he arrastrat fins aquí, un'
altra vegada no duptis de la meua forsa brata. Tu
podrás tenir mes talent, ja hi convinch; pero en trac-
tantse de tirar una carreta, puch donarte tantas llisons
com te convinguin.

Y aixis no es estrany que pensi 'l quadrúpedo que
es lo bípido mes animal qu'ell.

Com á final de la desdixada campanya que vé sos-
tenint contra 'l nostre Certamen, y com resum de son
sompitern modo de pensar, inserta l' Ayné Rabell en
«La Tomasa» un' altra série de despropòsits, á
quin mes garrafal.

Y consti que dihem l' Ayné Rabell á secas, per-
qué ni lo dignissim Director, ni 'ls propietaris de
aquell periódich poden haver escrit tal disbaratat tei-
xít d' embusterias é insults..... En aquella redacció,
sols lo poeta del *pá sucát ab oli* pot pensar alló...
puig té nostre director escrits firmats del Director
y propietaris de «La Tomasa», en los que consta,
que 'l tenen en concepte molt distint, del depressiu
que 'l suelt en qüestió, deixa compèndrer.

Aixis, donchs, «La Tomasa» per cbra y gracia del
Ayné, 's pega de bofetadas ab las opinions del Di-

rector y propietaris, expressadas ab escrits que si con-
vé publicarem.

¿Cóm se comprén aixó?

Molt senzill; havent sorprés l' Ayné Rabell, ab sa
mala fe al un y als altres.

Mes anem á comptes.

Lo TEATRO CATALÀ no s' ha enfadat perque «La
Tomasa» no hagi fet coro als periódichs qu' han par-
lat ab la justicia per devant, del nostre Certámen.....
No s' ha enfadat, perquè ja tenia previst lo que diria
«La Tomasa» per alló de que *ls ruchs sols poden tirar*
cossas..... Si Lo TEATRO CATALÀ s' ha enfadat (supo-
sant que valgui la pena de pèndrer un enfado, lo que
puga dir qualsevol... Tomasa) es perque ha vist in-
testat lo *paper* del carrer de San Ramón, ab las men-
tidas y calumnias mes asquerosas:

Mentida es, que cap de las obras premiadas en lo
Certámen Teatral Catalanista fós *estrenada* ab an-
terioritat. (1)

Calumnia, que l' director de nostre periodich, hagi
demanat per favor may á «La Tomasa» la inserció
dels seus treballs. (2)

Mentida que ningú arreglés'ls versos de *La Triple*
Aliansa y percibís per tal concepte cantitat algu-
na. (3)

Y es calumniós, per últim, que l' Ayné Rabell di-
gui que ha corretgit per favor los versos del director
d' aquest setmanari. (4)

Ara per lo que toca á la incalificable forma ab que
lo senyor Ayné Rabell, s' ocupa del que desempenya
la direcció de Lo TEATRO CATALÀ, hem de significarli
que 'l nostre director no troba ni deixa de trobar bo-
nas de *bona fé* las obras premiadas. Va suscriur
com un de tants, lo fallo del Jurat y creu lo que allí
's diu y rés més.

Constili al poeta del *pá sucát ab oli*, que en nostre
Certámen no s' va amagar l' ou á ningú y menys al
Jurat, perquè 'l director d' aquest setmanari, conei-
xent anticipadament per rahó de son càrrech y de sas
molts relacions, á la gran majoria d' autors d' obras
presentadas, obrant ab una delicadesa que segura-
ment no hauria tingut una *serpeta* com lo senyor
Ayné, sollicitá y obtingué del Jurat que se 'l dispen-
sés d' expressar son dictámen, á fi de que no's pogues
dir qu' havia fet pressió á favor de ningú. Aixó po-
den patentisarho 'ls restants individus del Jurat.

La confessió lo senyor Ayné val més que vosté,
en boca d' ell mateix, val un imperi. Sobre aquest
punt lo nostre director créu inútil parlarne... perque
no existeix la comparació... la sustracció deu verifi-
carse sempre entre dugas quantitats homogéneas... y
resulta que lo senyor Ayné Rabell y 'l que dirigeix
aquest periódich son heterogéneos com méso puguin
serho... Lo que li falta al un li sobra al altre... y si
resulta que 'l senyor Escriu, es modest, es digne,

(1) Desafiem al senyor Ayné que 'ns citi ahont y quant
havia tingut lloch son estreno públich.

(2) Lo senyor Escriu quant envia composicions á algún
periódich ho fa sempre ab la fórmula:

«Sr. Director de...
Adjunt es lo treball..... para sa publicació, (si serveix).
Sens mes etc, etc.....»

(3) Lo senyor Ayné Rabell va cobrar 6 duros per la COPIA
de la obra «La triple Aliansa.» D' aquesta feyna un copista n'
hauria fet pagar la meytat. Mes l' autor de l' obra, veyent
que necessitava dinés, segons confessió propia, no va mirar
prim... ¡Bonich modo de pagar sa consideració... Ja ho diu lo
ditxo:.. /Fes favors á.....

(4) Si 'l senyor Ayné alguna vegada s' ha permès (val-
gut de la situació) tocar alguna composició del senyor Escriu,
no ha sigut fentli cap favor, sino un gran disfavor...

¡Vet aquí aquella poteta que volent exercir de *set-ciencias*
ha esguerrat tantas y tant bonicas composicions!..

coneix sa propia insuficiencia y únicament se reconeix una mica de voluntat, al senyor Ayné li sobran pretensions (1), poca dignitat (2), ignorancia, falta de inspiració (3), falta de originalitat, manega molt ampla (4), y un amor propi desmedit. (5)

Ab aixó senyor Ayné, entenguis sempre, que vosté val mes, molt mes que 'l senyor Escriu, val mes.... pera jitar un carro!

LO POLVCRISTA.

Los coros catalans á Palma

Respecte á las Societats corals en la capital de las Balears, está tothom conforme en que han obtingut una continua ovació en totes las pessas qu' han cantat, conquistant molts aplausos en las serenatas y en la gran festival donada en la plassa de Toros, baix la direcció del Mtre. Goula; lo que pot considerarse com un gran aconeixement musical may celebrat en Mallorca.

Es inútil, donchs, fer ressenya crítica del mérit de nostres coristas; pero creyem de interés publicar la opinió que de la permanencia allí dels coros, va formar la premsa, y res més apropósit que'l següent article de «La Roqueta» que publiquem sense traduirlo:

ESTADA VENTUROSA

Succés gros ferm y més que gros may vist á Mallorca vá ésser sa venguda des catalans que formavan sa «Associació dels Coros den Clavé.»

Diumenge, dilluns y dimars foren tres dies de goig, tres dies de vertadé plé y de verdadera alegría pels Mallorquins.

De tots es pobles vengué gent y de tots es forats, de tots es reons y de totes ses llogueres en vá sortí en gran.

En es Moll quant arribaren, á sa plassa des toros

(1) Tenim probas pera publicar.

(2) Lo senyor Ayné Rabell, es conegut en molts teatros per lo *noy de goma*... Aquesta frase recullida de llabis d' un aplaudit actor y director, vol significar lo molt doblegadissa qu' es la espinada del redactor de «La Tomasa»...

(3) Carencia d' inspiració, despreci de las reglas, falta de coneixements històrics, ignorancia de la analogia, sintáxis y prosodia, falta de sentit comú é instrucció limitadíssima, son las *dots* literarias del senyor Ayné Rabell. Aixó no 's cregui que ho dihem capciosament, sino que tenim probas per publicar quant convingui.

(4) De la falta d' originalitat y de la manega ampla del *noy de goma*... anem á darne probas ab una anécdota molt curiosa.

Los escriptors senyors Millá, Barbany, Guasch Tombas, Ayné Rabell y Riusec, feren en certa ocasió aposta d' escriure en quinze dias una pessa catalana cada hū, ab títol forsat y designat á la sort.

Respectivament los hi tocaren los títols següents: *Truch y retruch*, *Los papers de l' auca*, *Sant Jordi mata l' aranya*, *Estava escrit*, y *Unas calssas de vellut*.

Los tres primers y l' últim de dits senyors cumpliren lo acordat, desarrollant y justificant, ab arguments originals (com era tracte) lo respectiu títol.

Mes lo *noy de goma*, després d' alabar posantla als núvols anticipadament, la seva obra... va llegir un *Estava escrit* qu' efectivament ja *estava escrit*, tota vegada que en Conrat Colomé havia fet «Un sogre de Damocles» arreglo d' un *vau-deville* francès (*Un gendre en surveillance*), qual obra havia anat á copiar lo senyor Ayné, no coneixent l' arreglo del senyor Colomé.

¿Es ell qui está al tanto, del moviment teatral catalanista, y no coneixia *Un sogre de Damocles*?

Mes lo bo del cas fou qu' ab la vergonya al rostre y la rabia al cos, tingué de confessarho al últim, per més que primer havia dit que l' argument era seu.

(5) Proba gran d' aixó es son últim sueltó de «La Tomasa», per no citar-ne moltes altres.

quant varen cantá y altra vegada á Cort quant feren sa serenada á s' Ajuntament, tota la Ciutat se despolblá per anarlos á veure y á sentí.

Aplausos, vives y mansballetes n' hi hagué per llach.

..

Y so veritat es, qu' aixó preparat com si fos estat per u, mos resultá per cent y u; de modo que la Ciutat mateixa no se sabé da conta de lo que li passá.

Quedaren bé, aixó si, segons digueren es mateixos catalans, els quals mos asseguraren que may s' haurian pensat que los fessem una rebuda y una acullida com sa que los ferem.

S' en anaren tan satisfets y tan agrahts que no tenian paraulas per contarho.

Molt bé, catalans, molt bé: á una gent com voltros se 'ls pot fé tota classe de obsequis porque los sabeu coneixe y los sabeu correspondre.

Palma no olvidará may que vengueren vuitcents treballadors, vuitcents jornalés de totes ses provincies y territoris de Catalunya, y en tres dies que foren aquí, sempre varen pareixe vuitcents senyós.

S' estada des catalans á sa nostra terra será sonada per molt de temps y recordada amb satisfacció per ses presents generacions, algunes de les quals en veurá es fruyts que naixerán de sa llevó que tots hem posada.»

Memorias d'un comediant (*)

CAPITOL VII.

Quatre anys

Han passat quatre anys: ¿eh, qu' aviat? Lo cas es que han passat, que 'l temps no s' atura per ningú, y molt menos pe'ls comediant, qu' ells mateixos voldrían fer corre 'l globo mes depressa per' alcansar mes aviat las nóminas los que están ajustats, y 'ls que van á *partit*, per' alcansar mes aviat la funció anunciada que sempre 'ls sembla que será la de mes bon resultat.

En aquets quatre anys lo pobre Ridaura ¡que 'n ha corregut de teatros! ¡qué 'n ha vist de pobles! ¡qué 'n ha fet de comedias! ¡qué 'n ha tocat de cosas comediantils!

Ja ajustat, ja á *partit*, ja ' sent part d' empresa, desde Lleyda (sepulcre de companyias) fins á Port-Bou, tot ho ha corregut. Lo plano de Catalunya 'l té ben be en lo palmell de la má.

Un mes aquí, dos allá y quinze dias acullá, per tot ha treballat, sempre ab bon éxit; pero sempre ab poch diner.

Lo que se li acudeix á un cómic pera salvarse quant se troba embarrancat en una població, no ho pensa ni 'l mateix Edison. Aixó si, quant una companyia está apurada, es quant está mes unida: la dama no 's desdenya de fer un paper de poch *partit*; lo galán jove 's presta voluntariament á fer un *caracteristich* y 'l galán fins porta 'l segón apunte de la pessa.

Un al altre 's donan cigarros, se deixan roba, calsat; sempre van junts, se prodigan paraulas de consol per' endolsar sa situació; fan xistes de sa propia desgracia, y, en fi, qui 'ls arribi á conéixer es

(*) Vejis lo número 79

aquell moment, los compadeixerà de veras y 'ls tindrà pe'ls sérs mes simpátichs de la terra.

Tocant tots los resorts y cansant amistats se logra fer una funció que dona bon resultat. ¡Cambi complet de decoració! Fent trincar un grapat de pessetas tots riuen. Uns, los menos, pagan lo que deuen en la dispessa y en lo café, etc., y 'ls altres..., ja no 's recordan de l' escassés.

Si 'l negoci desde aquell punt dona un cambiasso y marxa be ó regular ¿qui atura á aquella gent? Ningú, qu' un comediant ab mitja dotzena de duros á la butxaca, es una locomotora á tot vapor y en línea expedita.

Altres cop tornan las triquiñuelas, los orgulls y 'l despotisme; tots se creuen ser necessaris y tots volen superar en mérits y en distinció: generalment arribant en aquet punt, ab las pretensions d' un y lo caràcter del altre, lo negoci 's malmet, terminant la temporada avants d' hora, tot deixant per la població uns recorts tan galdosos, que la companyia que hi va després ne toca bonas conseqüències. Afortunadament, aquesta com las altras y totas, (salvo raras escepcions) fan lo mateix; es dir, acaban com lo rosari de l' aurora.

Lo teatro de día en día va empitjorant: ¿perqué? Per moltes circumstancias petites que 'ls actors negan; pero que unidas entre sí forman una gran mole, acreditant aquell adagi de que *moltes gotas fan un ciri*.

Aquestas circumstancias, aquets *lunars* que en l' espay de quatre anys de *fer teatros* lo jove Ridaura ab son segü cop de vista havia notat, mes d' una vegada treya y posaba de relleu en sas conversacions *teatralas* ab sos companys... de treball; y sempre aquet tema era acullit en sentit contrari á la rahó.

Pe'ls vells de teatro, perque's creuen ésser ells los bons, los infalibles, los verdaders actors.

Pe'ls joves, perque en los detectes que 'n Ridaura senyalaba, ells hi prenien part activa, tan activa qu' eran los verdaders héroes.

De tant en tant, algú surtía, ó 's trobaba ab unitat de ideas; pero aquet en tenint be lo que li convenia per' guanyar una pesseta, acababa per negar ab fets lo que ab paraulas marcaba.

—¡Ah!—feya 'n Ridaura quant veyá nova anomalia.—¡Quina gent la de teatro! ¡Quan cap sense solta! ¡Quan desvergonyiment ab tonteria! Y sobre tot, ¡quina enveja!

¡La enveja! Con si diguéssin, la Reyna del Teatro! ¡Què 'n fa fer de cosas aquesta senyora!

Ella y la vanitat sempre van de brasset: sobre tot en lo teatro, en lo teatro que forma en si un altra vida ben distinta de la natural. Allí tot es fictici, tot llautó y costós de créurer per part d' qui no estigui ficat en los negocis d' bastidors.

Si algú tractés d' inventar una jugada sorda, una artimanya ó be un cop d' efecte, sempre 's quedaria curt; perque la cita d' un fet vindria á destruir la originalitat y grandesa de tot lo inventat.

L' actor que pensa ab bon sentit may medrará.

L' actor que vulga lo natural, sempre trobará disgustos.

L' actor que no miri per' si, ningú mirará per' ell.

L' actor que no s' aprofiti de las circumstancias, sempre quedarà sota-peu.

Y finalment, l' actor que no prengui per lema aquells dos versos del tenorio

«Y donde quiera que fui
la razón atropellé.»

may portará uns pantalons nous.

Sense volguer, inconscientment hem arribat á un punt dels mes importants pe'ls actors: *uns pantalons nous*, millor dit, un trage nou.

Ningú pot pensarse lo que influeix en lo teatro aixó d' anar ben vestit. L' actor que disposi de mitja dotzena d' trages, y tinga 'l suficient gust pera fer combinacions presentat-e sempre variat, ja pot dir que té una gran part guanyada entra 'l actors.

Que degui y estafi al sastre res hi fa; lo cas es que tinga roba, que quant se tracti de sa persona tots á la una exclamin:

—¿Qui? ¿Fulano? ¡Oh! Es molt elegant. ¡Té un equipatge de primera!

Que posat en escena sigui un maniquí, que dihent versos atropelli 'l bon sentit, poch implica; lo cas es lluhir, lluhir per mes que siga sense motius, per mes que en l' obra que 's representa no vinga al cas; que la exageració, lo ridícul, lo tonto, son las notas que més brillan en lo teatro, com brillan los brillants americans vistos d' lluny y demunt de panyo negre.

ANTON MOSTASSA.

Repertori Extranjer

Paris 12 de Juny.

Estimat Director: *Le succès du jour* es lo *Grand prix* que s' ha corregut aquesta tarde al *Bois de Boulogne*. La concurrencia era numerosíssima aixis com los carruatjes que feyan impossible materialment transitar per la espayosa *Avenue de Longchamps*. Lo caball vencedor ha sigut *Rucil* de Mr. Edmond Blanc, que no era favorito. Lo dia espléndit y lo desfile brillantíssim.

Poca cosa puch dirli de novetats teatrals que semblan ressentirse de la xafugó extraordinaria que 's deixa sentir. Al teatro de Vaudeville s' ha estrenat *Le Prince d'Aurec*, en tres actes y original de Mr. Henri Lavedan. Ha obtingut un *succés d' estime*. L' éxit verdaderament gran ha sigut per la grandiosa obra *Les Troyens à Carthage*, música de Berlioz y qu'ha sigut posada en escena en lo teatro de l' Opera Cómica devant d' una selecta concurrencia composta del *tout Paris* músich. Per ara res mes de nou.

Au revoir.

DR. COULISSE.

Bibliografía

ANY NOU, VIDA NOVA, monólech original y en vers de D. DOMINGO BARTRINA Y CUBINYÀ. Si no fós per la circumstancia de ésser estimat company nostre, l' autor d' aquesta obreta, no podriam menys de espresarli nostra admiració.

Encara á riscos de ofendre sa modestia, direm que *Any nou, vida nova* es un monólech atractiu y xispejant, que no duptem tindrà gran acceptació entre'l públich, considerant que son preu es sumament económic; ab vinticinch céntims de pesseta no's pot passá l'estona mes agradablement! Dit monólech fou estrenat ab extraordinari éxit lo dia primer de aquest any en lo teatro CALVO-VICO.

DUGAS CARTAS

Tenim en nostre poder la copia de las que publiquem á continuació, autorisats pe'l posseedor de la primera y autor de la segona.

Diu la primera:

«Sr. D. Joseph Torres.

Molt Sr. meu: Pera parlar de un assumpto que á V. li convé més que á mí y que está relacionat ab la comedia seva premiada en lo Certámen, espero que passará per casa, carrer de la Unió, 2, botiga, demá divendres de 10 á 12 del matí. La cosa es urgent y pot sufrir perjudici si retardém la entrevista.

De V. a. a. y s. s.

J. BRÚ.

S/c 19 Maig 92.»

Al presentarse 'l Sr. Torres ahont se li indicaba en aquesta carta, va véurer que volia tractarse d' un *negoci*, que seria molt convenient pe 'l senyor Brú, pero altament degradant per l' autor de la comedia. Per aixó aquet, al compendre'ho aixis, á las primeras paraulas va retirar-se indignat.

Pero deixem aquesta carta y aném á la segona que diu en sa primera part.

«Sr. D. Joan Brú.

Director de «Lo Teatro Regional».

Present.

Molt senyor meu: en lo n.º 18 del setmanari de la seva Direcció, al fer menció de la comedia premiada en lo Certámen teatral, se fá eco de murmuracions y farsas llensadas al aire; y com es de créurer fundadament que acullirá V. encara millor las explicacions francas y lleals d' aquell que com jo, no amaga la cara, li suplico tinga l' atenció de publicar la present en lo próxim número de lo seu periódich y de passar després per ma casa, que tinch lo gust d' oferirli; y aixis tornantme V. la visita que vaig ferli á instancia seva, (que, per lo tant, me deu) podré ensenyarli l' original de la comedia de mon puny y lletra, donantli detalladas explicacions que serán mes que suficientes per convence'l.

Si aixis no fós, l' autoriso per invitar al pretengut autor de 'ls versos á acceptar la proposició que vaig á ferli. Buscarem personas idóneas que'ns donguin lo tema d' unas quantas escenas que cuidarém de desarrollar tots dos desseguida sobre'l terreno. Si la versificació del *nou autor* resulta ser mes passable y se adapta mes al estil de la comedia premiada, jo le cediré á n' ell lo premi del Certámen. No li sembla senyor Director, que si lo tal subjecte no accepta aquesta oferta, podrá dirseli ab rahó qu' es un canalla?

Dispensi la molestia que li dona son servidor.

J. TORRES.

Dia 8 Juny 1892.»

Prou, que no s' ha de menester mes comentaris.

P. DE R.

Colaboració admesa

CUENTO POSAT EN VERS

Tot parlant á cau d' orella
ab accent dols y baixet,
una amorosa parella
passejaba fent braset.

—¡Qui com nosaltres, m' aymía,
en lo mon s' haurá estimat!—
ell l' hi deya ab la aiegría
del seu cor enamorat.

La donzella l' escoltaba

encenentse de rubor

y en sos ulls espurnejaba
l' ardenta flama d' amor.

Son col loqui interromperen
perque prop d' un rieral,
una gra roca vejeren
d' un tamanyo colossal.

Lo que 'ls causá mes encís
fou que demunt d' ella 's veyá,
un lletrero que aixis deya:
«qui 'm tombi será felís.»

Plens de joya ab tal indici
y pèr l' ambició enardits,
per' tombarla ab gran desfici
feren esforços ardit.

Donaren forta esbransida
ab empenyo tan furiós,
que la roca mitj partida
caygué ab ressó estrepitós.

—¿Qu' es aixó?—tots dos cridaren
ab acent febrós é inquiet,
quant un escrit contemplaren
á sos peus molt plegadet.

Desclós l' escrit, deya aixis:
«Mortal que, ambiciós pretens
ser ditjós, ¿vols ser felís?
contentat ab lo que tens.»

Cridantse á engany los promesos
van quedar-se muts, glassats,
y ab los ulls de rabia encesos
y ademans desesperats,
digueren:—¡Oh, sort crudel!
busquem la ditja ab afany
y al creure que som al Cel
sols se troba un desengany.

DOLORS RIERA BATLLA

FOLLÍA

Á MA ESTIMADA AMIGA X.

Sens la esperansa que brilla
quant set sentim d' ilusions
¿qué sería, hermosa nena,
qué sería d' aquet mon?

Sens lo sol que las colora,
sens l' ambient refrescador
sense l' aygua qu' es sa vida,
¿qué sería de las flors!

Sens la llum de tas miradas,
sens de ton amor lo goig,
sens ta vida, qu' es la mía,
¿qué sería del meu cor?

CELESTÍ TORRENTS y CASALS

Saló de Descans

.. Nostre diligent corresponsal de Vilanova nos diu que diumenge dia 11, al vespre se va representar en aquell teatro del Tivoli, l' drama castellá en tres actes *A espaldas de la ley*. La concurrencia va esser un poch escassa, degut tal volta á que, á l' hora

de comensar la funció s'publicava per la vila la lley marcial; però ab tot, la funció va representarse.

Ni aquesta obra ni la pesca *La escandalosa* qu'es un petit passa temps, van tenir l'èxit qu'era d'esperar.

** Lo Circol de la Esquerra del Ensanxe, anuncia pera'l próxim dissapte un concert á benefici del ex-cabo Gironés.

** Ha tornat de Tarragona la companyia catalana que dirigeix lo senyor Tutau y ha marxat contractada á Tortosa.

** «El Ateneo Tarraconense de la clase obrera» publica en son últim número una llista dels periódichs que reb, y no hi posa Lo TEATRO CATALA que l'hi enviem cada setmana.

¿Es tal vegada que s' encalla pe 'l camí?

** Madame Duparc continúa 'sent la artista predilecta del públich que favoreix cada dia las funcions del Eden Concert. Es vritat que's una de las mes celebradas artistas de son género qu' han estat á Barcelona.

** Teatros de Gracia.—Lo Principal no funciona; pero las societats no están en vaga.

Dijous passat va treballar á Zorrilla la Companyia Infantil Barcelonesa que dirigeixen lo mestre Mora y 'ls Srs. Salinas y Vallmajor, qual companyia hi havia ja funcionat ab molt aplauso. En lo del Foment Protector hi ha sarsueleta, emportánsen molts aplausos la Srta. Navarro; y també en dit local treballa 'l Grupo Argensola que diumenje últim va posar *A la vora del mar* y *¡Mala nit!* En lo Circo Colón lo Sr. Balmanya y la Srta. Castillo agradan cada dia més, y per fi, lo galán D. Bartomeu Rousset y la dama Sra. Latorre están al frente de la companyia deu comensar la temporada en lo Tívoli Graciense.

** La producció de espectacle *Judas* se representará la setmana entrant á Tarrasa, ab tot lo aparato de son estreno, per la secció de la companyia catalana del teatro Romea, que ab tant éxit y bon resultat l'ha posat en lo teatro de Sabadell.

** En lo Concert de Euterpe qu' avuy al surtir aquest número, s' haura donat en lo Tívoli, s' han estrenat los coros *Per Sant Isidro*, de Vaqué, y *L'ivern* del Mtre Ferrán.

** La companyia del teatro «La Unió liberal» de Granollers, va comensar diumenje últim las funcions catalanas d' espectacle, ab l'obra *La terra de Xauxa*, exornada ab balls y molt aparato.

Reunions Particulars

ESQUERRA DEL ENSANXE.—Com de costum, lo passat diumenge's va véurer molt animat lo bonich saló de aquesta societat, ab motiu de la representació de la comedia *El Enemigo*, y la sarsuela *Un dia de pega*.

De entre'ls senyors encarregats de aquesta representació (que, entre paréntesis, van ser molt aplaudits) mereixen especial menció las senyoretas Pestalardo, Castillo y Chico, y'ls senyors Garcia y Paladarias per l'acertat desempenyo que obtingueren los papers que tenian al seu càrrech.

La funció acabá ab un ball de societat.

LOPE DE VEGA.—Las representacions de *El ratoncito Perez*, *Pluja d'estiu* y *¡Mala nit!* van tenir lloch lo passat diumenge en aquesta societat devant de una escullida concurrencia.

La propietat ab que'ls encarregats de aquestas representacions van desempenyar los seus respectius papers, va fer que tothom surtis molt satisfet de la funció despres de haver prés part en lo ball de societat ab que acabá la festa.—J. NIN.

MARINA.—Devant d'escullida concurrencia que omplia'ls salons d'aquesta lluhida societat, se posáren diumenge á la nit las comedias *Com á cal sogre* y *¡Alumbra á tu víctima!* ab un desempenyo per tots quants hi prengueren part, mes que regular. Com es costum, doná fi á tant escullida festa ab ball de societat.—E.

ALMOGÁVAR.—Ab una concurrencia lluhideta, tinguéren lloch lo diumenge últim las representacions de la comedia *Juanete* y la de la sarsueleta *Lo primer dia*.

En la primera, que fou la que v-gérem y en la que hi prengueren part la senyoreta Faura y'ls senyors Martí, Samper, Rosas y Font, demostraren tots bona voluntat, aixís com també las senyoretas Olivé y Terraya, que debutaren y treballaren ab acert, arrodonint lo conjunt.

La nena Marcés Daroqui Ferrer, en obsequi á la societat, recitá lo vers *Efectes de amor* en que s'hi va coneixe verdaderament que era filla de la aplaudida actriu senyora Ferrer: un aplauso general saludá á la petita artista.

També va haverhi ball de societat.—R. T.

Cavilacions

XARADA

Si lo cel está *hu segona*,
y la lluna surt ben clara
y 's pot véurer bè la cara
de la filla de la Tona,
lo jove de ca'n Rigüal,
qu'es fill de la *quarta tres*,
diu que cada cap de mes
li vol fer una *total*.

JOSEPH GUASCH.

ANAGRAMA

Ara que vé la caló
y 'ls abrichs s'han de desá,
penso comprar-me demá
una *total* de cartró,
per' guardarhi dugas *tot*
que poden servi un altre any,
y aixís no sufrirán dany
si niugú trobarlas pot.

ARTUR CASA DEMUNT.

Soluciones á las cavilacions del n.º 81

Trenca-closcas: *La passió y mort de Nostre Senyor Jesucrist*. Han enviat la solució exacta la Sra. Antonia Besa y 'ls Srs. Pau de la Pepa, A. Rumiar, Q. A. de Palla y Gumersindo. Als que envihin endevinadas las del número d' avuy y las de la setmana entrant, se 'ls regalará un retrato en cartolina, de D. Frederich Soler, president que ha sigut del Jurat del Certamen teatral catalanista.

Gorrespondencia particular

P. Colomer: no está prou bé: Pep Galleda, rebut. Q. A. de Palla: prou. Querubin Guerra, no es de nostra incumbencia. A. Rafis pot passar lo dia 26 y parlarem. J. T. R.: ja anirá. E. Squinsa Sarrias, no senyor.

PUJOL Y SOLÉ IMPRESORS, TALLERS, 45.

PERRUCAS Y POSTISSOS
DE TOTA CLASSE
PERA TEATROS

Gran Saló

pera afeitar, tallar y rissar cabells

EN LA

PERRUQUERÍA DE

Vicens García

Conde del Asalto, 6, pral.-Casa establerta desde 1840

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ
pera guardarropias

Pera informes y detalls, dirigir-se al
fuster del carrer d' Estruch, 11

BARCELONA

Peluquería Artística

Saló pera afeitar, rissar y tallar lo cabell

DE

LLOUIS ANGLADA

Gran assortit de perrucas

y tota classe de postissos per' artistas de teatro

Rambla del Centro, 7, ent.º
BARCELONA

CONTRAFAS PERA ARTISTAS

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

Bonnin germans

Copisteria de vers y música

Servey á tots los punts d' Espanya

PREUS ECONOMICHS

Carrer del Vidre, 2, 4.ª tocant al de Fernando VII

BARCELONA

Despaig cada dia, fins á las 9 del vespre

AGENCIA DE TEATROS

Pianos Alemanys

LOS MILLORS Y MES BARATOS DEL MÓN

FABRICATS PER

Paul Werner's

Bon sonido y construcció elegant.

Se ven al contat y á plassos

N. AGUSTÍ

Muntaner, 17, ent.º 1.ª - BARCELONA

NOVAS ESTUFAS AMERICANAS

DE ELEGANT CONSTRUCCIÓ

Ab ellas s' obté foch continuo sens molestia
y s' consegueix posarlas á tota temperatura

Unich representant en Espanya

NICOLAU AGUSTI

Muntaner, 17, ent.º 1.ª - BARCELONA.

TRENCADURAS

Se curan aviat y radicalment ab lo Braguer mecánich
regulador inventat per l' especialista Sr. Palau. Recoma-
nat per tots los metjes eminents y premiat en la última
Exposició de Barcelona, Té concedit Real privilegi.
Carrer Ample, 12 y 14, al costat de la Iglesia de la
Mercé.

Consultori ortopé lich de 8 á 1 y de 3 á 8

Llunas assogadas

PERA MÍRALLS

de Ortega y Badia

Depòsit de cristalls—Baldosas

Baldosetas, etc., etc.

Teléfono núm. 1397

Carrer de la Condesa de Sobrediel, 3

BARCELONA

Máquinas pera fer mitja

Las mellors del món

S' hi fan mitjas, mitjons, camisetes de punt d' agulla igual que á la má, comensa-
das y acabadas á la mateixa máquina, proporcionant la mellor manera de gua-
nyarse la vida á casa. — Se ven á plassos y al contat. — Exportació á qualsevol
població. — S' ensenya de franch á treballarhi.

N. Agustí Manyosa. — Regomir, 25 y 27, botiga

CONCORDIA

Carme, 33

Máquinas de
cusir, máqui-
nas de fer mitja

SANTASUSANA

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas — Se ven á plassos y al comptat

Carrer del Carme, 33 — BARCELONA

Aparatos pera
pendre dutxas.

Carme, 33